kalykloje, ir visiškai nudėvėtas varinis XIX a. Prūsijos pfenigis (?) (monetas nustatė LNM numizmatas E. Remecas).

Visi tyrimų metu surasti radiniai perduoti Šilalės Vlado Statkevičiaus muziejui, osteologinė medžiaga – Vilniaus universiteto Bioarcheologijos centrui.

2017 m. Medvėgalio komplekso tyrimai leido geriau suprasti pačią jo raidą. Iš 2016 m. Medvėgalio kalne tirtame šurfe 2, 1–1,2 m gylyje buvusiame kultūriniame sluoksnyje su lipdyta lygia ir grublėta keramika surinktų angliukų padarytos dvi radiokarboninės datos (FTMC–24–9 ir FTMC–24–10) parodė III a. pabaigą – IV a., ir patvirtino teiginį apie čia buvusį senąjį piliakalnį. Šalia jo nuo I tūkst. vidurio jau buvo papėdės gyvenvietė ir, matyt, kokių nors įtvirtinimų Pilies kalne. Pastarasis intensyviau pradėtas įrenginėti tik II tūkst. pradžioje, o dabartinį vaizdą įgavo, matyt, tik XIV a. pradžioje ordino grėsmės akivaizdoje. Apgyvendinimo tęstinumą rodytų ir spėjamos kapinyno vietos radiniai, apimantys pusantro tūkstančio metų laikotarpį, tačiau šioje vietoje reikia atlikti archeologinius kasinėjimus.

The Excavation of Medvėgalis Hillfort and the Survey of the Adjacent Area

In 2017, the BRIAI together with the Šilalė District Municipality excavated 52 m^2 at Medvėgalis Hillfort (Šilalė District, West Lithuania) (Fig. 1) and discovered a 20–60 cm thick grey sandy cultural layer, which had stone paving on the slope and had previously been disturbed through ploughing (Fig. 2), 28 small finds (Fig. 3), and 133 potsherds. The majority of the finds date to the early 2nd millennium–14th century.

On 28 October 2017, in conjunction with the MINK, a metal detector survey was conducted in the vicinity of the hillfort. 81 detectorists from all across Lithuania (Fig. 4) participated in a survey of roughly 25 ha, resulting in the discovery of 45 registered artefacts, which have archaeological and museum value and are connected with the adjacent settlement and a possible, but as yet unknown cemetery (Fig. 5). Two radiocarbon dates from charcoal collected in a cultural layer discovered in test pit 2 during the 2016 investigation on Medvėgalis Hill showed a date of late 3rd–4th century and confirmed a hypothesis about the existence of an ancient hillfort.

Donatas Zubrickas

Alytaus piliakalnio papėdės gyvenvietės tyrimai 2016 m.

2016 m. birželio–liepos mėnesiais vyko detalieji tyrimai bei žvalgymai Alytaus piliakalnio su gyvenviete (UK 22599) teritorijoje. Detalieji tyrimai vykdyti suprojektuotos apie 35 m ilgio elektros kabelio tranšėjos vietoje, vėliau žvalgyta apie 210 m ilgio elektros kabelio trasos atkarpoje (bendras apie 70 m^2 plotas). Tyrimai vykdyti po 2015 m. tyrimų (M. Dubinskaitė – žr. *ATL 2015 metais*, 2016, p. 109–110) naujai išplėstos Alytaus piliakalnio su papėdės gyvenviete teritorijos dalyje. 2015 m. tyrimų metu 40–70 cm gylyje aptiktas I–VII a. datuotas 20–30 cm storio papėdės gyvenvietės sluoksnis bei vėlesnės pavienės keramikos šukės lygiu paviršiumi. Alytaus piliakalnio papėdės gyvenvietę į ŠV nuo 2016 m. tyrimų vietos anksčiau tyrinėjo L. Girlevičius (*ATL 2011 metais*, 2012, p. 77–81) bei D. Kontrimas (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 117–121; *ATL 2016 metais*, 2017, p. 96–99).

2016 m. detaliųjų tyrimų metu ištirtos dvi 12x1 ir 24x1 m dydžio perkasos (36 m^2 plotas) bei žvalgyta apie 84 m^2 dydžio plote (apie 210 m

ilgio, apie 40 cm pločio tranšėja). Perkasos tirtos suprojektuoto elektros kabelio trasos vietoje, Piliakalnio g. 27 sklypo V–ŠV dalyje ir iš dalies siekė 2015 m. M. Dubinskaitės vykdytų žvalgomųjų tyrimų vietą (perkasoje buvo aptiktas šurfo perkasimas).

Trumpesnė ***perkasa 1*** tirta lygiagrečiai su Nemuno upe, o ilgesnė perkasa 2 orientuota nuo upės terasos link. Perkasoje 1 aptikta daug XX a. radinių – tai kaltinės vinys, plytų duženos, vaikiškas pistoletas. Tarp šių radinių aptiktos kelios I–VII a. datuojamos keramikos šukės. Tirto kultūrinio sluoksnio storis siekė apie 60 cm, aptiktos kelių duobių be radinių vietos, tačiau aiškių horizontų išskirti nepavyko.

Visai kitokia sluoksnių sandara aptikta ***perkasoje 2***. Čia jos dalis pateko į kylantį terasos šlaitą, o kita dalis buvo pačioje daugmaž plokščioje terasoje (1 pav.). Perkasos dalyje, kuri yra terasos šlaite, sluoksnio storis siekė iki 45 cm. Jame aptikta tiek XX a. radinių (keramikos fragmentų, stiklo šukių, geležinių dirbinių), tiek įsimaišiusios 5 smulkios III–VII a. datuojamos puodų šukės. Juodžemio bei smėlio (įžemio) sandūroje aptiktos kelios titnago nuoskalos. Kitokia sluoksnių stratigrafija fiksuota perkasos dalyje, esančioje terasos plokštumoje. Čia po paviršiniais velėnos, juodžemio bei priemolio sluoksniais 35–40 cm gylyje aptiktas 5–25 cm storio kultūrinis sluoksnis. Jame surasta lipdytos ir brūkšniuotosios keramikos šukių, titnago, gyvūnų kaulų, geležinių dirbinių fragmentų, degto molio gabalėlių bei šlako. Taip pat aptikta į įžemį įgilinta struktūra. Tai pasklidęs židinys, kurį žymi apie 1,7 m ilgio, apie 1 m pločio bei apie 15 cm gylio juodos spalvos žemės su degėsiais duobė (2 pav.). Aptiktas kultūrinis sluoksnis datuojamas I a. pr. Kr. – VII a.

Tyrimų metu žvalgyta elektros kabelio trasa, klota ties Piliakalnio gatvės ŠR pakraščiu. Kabelis klotas jau greta esamo kabelio. Vykdant Piliakalnio gatvės rekonstrukciją, be archeologinių tyrimų praktiškai iki įžemio buvo nukastas paviršinis, neatmestina – ir kultūrinis, sluoksnis, todėl jokių archeologinių radinių ar sluoksnių jau nepavyko aptikti.

1 pav. Kultūrinio sluoksnio paviršius terasoje, perkasoje 2. D. Zubricko nuotr.

Fig. 1. The surface of the cultural layer in trench 2 on the terrace.

2 pav. Pasklidusio židinio perkasoje 2 pjūvis. D. Zubricko nuotr.

Fig. 2. The section of a scattered hearth in trench 2.

The 2016 Investigation of the Settlement Adjacent to Alytus Hillfort

In 2016, an excavation was conducted at the site of a roughly 35 m long segment of an electric cable trench and a survey in another roughly 210 m long segment (a total of about 70 m^2) in the territory of the settlement adjacent to Alytus Hillfort (South Lithuania). The excavation of two trenches during the investigation (Fig. 1) yielded a 1st century BC–7th-century AD cultural layer with finds (Fig. 2).

Donatas Zubrickas

Palangos neįtvirtintos gyvenvietės II tyrimai 2016 m.

2016 m. spalį–lapkritį Palangos senovės gyvenvietėje II, vadinamoje Pietų gyvenviete, (UK 17138) vyko žvalgomieji tyrimai. Šį Palangos archeologijos objektą lokalizavo V. Žulkus, jo tyrimų rezultatai išsamiai aprašyti net keliose Palangai skirtose monografijose (Žulkus V., *Palangos viduramžių gyvenvietės (AHUK*), t. VI), Klaipėda, 1997; Žulkus V., *Palanga in the Middle Ages. Ancient settlements*, V., 2007). 1987–1989 m. V. Žulkaus vykdytų archeologinių tyrimų metu ištirtas 438 m^2 plotas, apibrėžta neįtvirtintos gyvenvietės teritorija, užfiksuotas II tūkst. pr. Kr. – XVII a. datuojamas kultūrinis sluoksnis.

2015 m. ties V. Žulkaus apibrėžta Palangos neįtvirtintos gyvenvietės II Š riba archeologinius tyrimus atliko K. Duderis (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 110–113). Šių tyrimų metu aptiktas neintensyvus XII–XIV a. kultūrinis sluoksnis bei kelios XVII–XVIII a. buitinės keramikos šukės. Atsižvelgdamas į tyrimų rezultatus, K. Duderis rekomendavo išplėsti saugomą gyvenvietės teritoriją įtraukiant ir sklypą Vytauto g. 18. 2016 m. žvalgomieji tyrimai atlikti jau išplėstoje Palangos neįtvirtintos gyvenvietės II teritorijos dalyje (1 pav.). Tyrimų metu ištirta 21 perkasa, iš viso 232 m^2 dydžio plotas. Rasti 139 archeologiniai radiniai, datuojami XVI–XVII ir IX–XIV a.

Archeologinių tyrimų metu beveik visose perkasose fiksuotas tarp supustyto smėlio sluoksnio ir įžemio esantis 30–40 cm storio juosvo smėlio sluoksnis – buvęs žemės paviršius, kuriame aptikta smulkių apdegusio molio tinko gabaliukų. Kada tiksliai vyko pustymas, sunku nuspėti, tačiau vienas didelio masto smėlio pustymas žinomas XVII a. pradžioje, po jų iš Palangos miesto centrinės dalies buvo iškeltas Palangos dvaras.

Šis iš istorinių šaltinių žinomas pustymas atitinka ir tirtos teritorijos PV dalyje (perkasa 17) aptiktas 2 ūkines duobes, datuojamas XVI–XVII a. ir sietinas su V. Žulkaus lokalizuota ties Vytauto gatve stovėjusia minėto laikotarpio dvaro sodyba (2 pav.). Perkasoje preparuojant duobes aptikta molinių plytų duženų fragmentų. XVI–XVII a. egzistavusios dvarvietės laikotarpiui priskiriamos ir perkasoje 5 aptiktos archeologinės struktūros. Čia po pilkšvo smėlio sluoksniu, vidutiniškai 50 cm gylyje fiksuotas juosvo smėlio sluoksnis. Jame archeologinių radinių neaptikta. Pasiekus įžemį – šviesiai rusvos spalvos smėlį, išryškėjo 2 stulpavietės, viena jų su medinio kuolo liekanomis. Preparuojant stulpavietes vienoje jų aptiktas molinės plytos fragmentas.

Ankstesnių, vėlyvuoju geležies amžiumi datuojamų struktūrų aptikta perkasose 1, 12 ir 13. Tirtos teritorijos ŠV dalyje, arčiau Vytauto gatvės tirtoje ***perkasoje 1*** po pustymais, maždaug 1,35 m gylyje buvo aptiktas židinys (3 pav.). Jis įrengtas įžemyje iškasus iki 30 cm gylio duobę, kurios kraštai sustiprinti moliu bei pavieniais nedideliais lauko akmenimis.